

використання старих або пошкоджених транспортних засобів, що створює потенційні загрози на дорогах. Особливо це стосується вантажного транспорту та автобусів. Низький рівень підготовки або недостатня кількість годин практичного навчання в автошколах може призводити до небезпечної поведінки на дорозі. Водночас не всі категорії водіїв мають необхідні знання щодо змін у правилах дорожнього руху.

Отже, патрульна поліція у складі Національної поліції відіграє ключову роль у підтриманні безпеки дорожнього руху в Україні. Її діяльність охоплює широкий спектр напрямів: від контролю за дотриманням усіма учасниками дорожнього руху норм законодавства, до активної просвітницької роботи. Втім, для досягнення більш ефективних результатів у даній сфері необхідне: подальше вдосконалення технічного оснащення патрульної поліції, посилення рівня підготовки і перепідготовки кадрів для патрульної поліції, належна просвітницька робота з метою формування свідомого ставлення громадян до дотримання правил дорожнього руху, впровадження сучасних інформаційних технологій, що дозволить оптимізувати зусилля поліції до покращення стану безпеки на дорогах країни та зменшить аварійність.

Список використаних джерел

1. Калініна А. В. Запобігання дорожньо-транспортним пригодам в умовах воєнного стану. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2022. № 44. С.107-114
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
3. Чанцева А.О. Особливості діяльності патрульної поліції із забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні в умовах воєнного стану. *Право UA*. 2022. № 4. С. 185-193.
4. Забезпечення безпеки дорожнього руху поліцейськими груп реагування патрульної поліції : науково-практичний посібник / С. С. Вітвіцький, А. В. Червінчук, Є. О. Пилипенко, Ю. Ю. Атаманенко, Є. В. Пузиня. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 152 с.
5. Гришанова Н. В умовах війни поліцейські отримали додаткові повноваження. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/210031_v-umovakh-vynipoltseysk-otrimali-dodatkov-povnovazhennya

КОВАЛЕНКО Віктор, старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ
ПОСТНИЙ Роман, викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ

РОЛЬ ЄСПЛ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО ЧИ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах повномасштабної війни, що триває в Україні, питання прав і свобод людини та громадянина набуває критичного значення. Вони є не лише фундаментом нашого суспільства, але й ключовим елементом нашої боротьби за незалежність та існування. Кожна людина народжується вільною та рівною у своїх правах, і ці соціальні та політичні гарантії життєва необхідні для захисту людської гідності від посягань, особливо в часи агресії. Насамперед йдеться про: право на життя, право на вільну працю та право на освіту [1].

Організація Об'єднаних Націй (ООН) продовжує займатися питаннями прав людини, але в Україні рівність перед законом та демократична система мають бути максимально адаптовані для оперативної допомоги громадянам. Держава та людина повинні функціонувати як рівноправні партнери, адже лише в єдності ми можемо протистояти ворогу та забезпечити мир та рівність.

Поняття демократії та правової держави в Україні нерозривно пов'язане з розумінням співвідношення прав та свобод людини та державної влади. Захист прав та відповідальність за їх дотримання – це стратегічний конституційний пріоритет України. Наша Конституція проголосила утвердження прав і свобод людини головним обов'язком держави. В умовах війни держава повинна не тільки гарантувати захист прав громадян, але й максимально посилити цей захист, особливо щодо внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та постраждалих. Суд має забезпечувати дотримання закону та виносити рішення згідно з Конституцією, адаптуючись до викликів воєнного часу.

Україна, будучи учасницею Міжнародного Пакту про громадянські та політичні права та Європейської конвенції захисту прав і свобод людини, зберігає можливість для своїх громадян звернутися до міжнародних органів з прав людини за захистом своїх прав. Серед них Комітет з прав людини ООН та Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ).

Міжнародна співпраця держав у галузі прав людини є надзвичайно важливою в цей період. Вона передбачає впровадження певних стандартів правового статусу індивіда та прийняття державами зобов'язань дотримуватися цих стандартів у своєму внутрішньому законодавстві. Ці норми закріплені у низці документів, прийнятих міжнародним співтовариством у рамках діяльності ООН.

Європейський суд з прав людини відіграє ключову роль у захисті прав українців, особливо після повномасштабного вторгнення. З 11 вересня 1997 року, коли Україна ратифікувала Європейську конвенцію прав людини, юрисдикція ЄСПЛ поширилася на відносини українців зі своєю державою.

Сама Конвенція є міжнародним договором, згідно з яким країни-члени Ради Європи зобов'язались гарантувати основоположні права людини всім особам, які перебувають під їхньою юрисдикцією. Важливою функцією ЄСПЛ є забезпечення неухильного дотримання та виконання норм конвенції державами-учасницями. Суд захищає лише ті права, що прописані в Конвенції та протоколах до неї.

Важливість Конвенції обумовлена не тільки широтою закріплених у ній прав, а й механізмами захисту, створеними для розслідування можливих порушень. Вона дає право громадянину України звернутися до цього органу, якщо він вважає, що його права було порушено, і національний суд виніс несправедливе рішення. Стаття 55 Конституції України підтверджує це право, зазначаючи: «Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатись за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна. Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань» [1];

Європейський суд є унікальним міжнародним юрисдикційним органом, адже до нього можна звернутись без згоди на це відповідної держави. Офіційними мовами суду є англійська та французька, але можна звертатись до Секретаріату суду офіційною мовою однієї з держав, що ратифікували Конвенцію. З 1 листопада 1998 року ця установа розташована у Страсбурзі (Франція).

Важливо пам'ятати, що Європейський суд не є вищою інстанцією щодо судової системи України. Він не може скасувати рішення національного суду, не дає вказівок законодавцю та не здійснює абстрактний контроль національного законодавства. Суд розглядає лише конкретні скарги з тим, щоб встановити, чи дійсно були допущені порушення вимог Конвенції.

Звернення до міжнародних органів з захисту прав людини може мати різні причини і різні наслідки. Але в будь-якому випадку мова йде про зусилля, пов'язані з відстоюванням прав людини. Хоч це може бути нелегко, особливо в умовах війни, такими зусиллями не варто знехтувати, адже вони є частиною нашої боротьби за справедливість та майбутнє.

Отже, права людини не втрачають своєї цінності навіть у період надзвичайного чи воєнного стану, навпаки – саме зараз вони мають бути особливо захищеними. Європейський суд з прав людини сьогодні виступає не лише як юридичний інструмент, а як моральний та політичний орієнтир для держав, що прагнуть зберегти обличчя гуманності в умовах катастроф.

Україна, незважаючи на війну, демонструє послідовність у прагненні дотримуватися міжнародних стандартів прав людини. Це – прояв державницької зрілості українського багатонаціонального народу та водночас частина боротьби за демократичне майбутнє України.

У свою чергу Національна поліція України, як складова правоохоронної системи нашої держави, має одним із своїх головних обов'язків захищати права людини всіма доступними засобами.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996.